

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5884/2020
23.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Виктор Јухас Ђурић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде РС, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2042/20 од 16.09.2020. године, у седници одржаној дана 23.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2042/20 од 16.09.2020. године тако што **СЕ ОДБИЈА** жалба тужене Републике Србије и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Суботици П 772/19 од 17.03.2020. године у усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж 2042/20 од 16.09.2020. године у делу којим је потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу (1.260.000,00 динара).

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 12.000,00 динара, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П 772/2019 од 17.03.2020. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од правноснажности пресуде до исплате, док је преко наведеног износа па до траженог износа од 1.760.000,00 динара са законском затезном каматом тужбени захтев одбијен као неоснован. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 137.072,00 динара. Тужилац је ослобођен плаћања судских такси.

Апелациони суд у Новом Саду је одлучујући о жалбама парничних странака пресудом Гж 2042/20 од 16.09.2020. године, жалбу тужиоца одбио, а жалбу тужене делимично усвојио и делимично одбио, па је пресуду Основног суда у Суботици број П 772/19 од 17.03.2020. године, преиначио у усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка тако што је одбио захтев тужиоца за накнаду нематеријалне

штете због неоснованог лишења слободе преко износа од 200.000,00 динара до износа досуђеног првостепеном пресудом од 500.000,00 динара, са законском затезном каматом од 17.03.2020. године до исплате и обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 88.853,00 динара, док је првостепена пресуда потврђена у преосталом побијаном, а непреиначеном усвајајућем и одбијајућем делу. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде апелационог суда у делу којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен његов тужбени захтев за износ од 300.000,00 динара, Врховни касациони суд је оценио да је у овом делу ревизија тужиоца дозвољена применом члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку -ЗПП („Службени гласник РС“ бр.72/11 ... 55/2014) па је на основу члана 408. ЗПП, нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је рођен ... године (био је малолетан у време лишења слободе) а у притвору био од 28.08.2018. године до 19.02.2019. године (176 дана) под сумњом да је учинио пет кривичних дела тешке крађе из члана 204. став 1. тачка 3. у вези члана 33. Кривичног законика и три кривична дела разбојништва из члана 206. став 2. у вези става 1. Кривичног законика. Решењем Вишег суда у Суботици Ким 47/18 од 28.08.2018. године тужиоцу је одређен притвор због сумње да ће наставити са извршењем кривичног дела, а који му се рачунао од 28.08.2018. године када је лишен слободе. Тужиоцу је притвор неколико пута продужаван. Кривични поступак је окончан правноснажним решењем Вишег суда у Суботици Км-40/18 од 19.02.2019. године, о обустави поступка и решењем истог суда од 19.02.2019. године тужиоцу је укинута притвор. Тужилац је први пут био у ОЗ Суботица када је имао ... година и ... месеци због кривичног дела силовања који поступак је обустављен, а затим у два месеца током лета 2019.године и у новембру исте године када му је изречена васпитна мера појачаног надзора од стране органа старатељства. Боравак у притвору тужилац је лоше поднео с обзиром на то да су били лоши услови и амбијент затворске установе и да су му у затвореничкој соби цимери узимали храну коју му је мајка послала, а да није могао често да контактира са својим најближима. Вештачењем је утврђено да је боравак у притвору код тужиоца изазвао психичке тегобе. Неосновано лишење слободе изазвало је код тужиоца душевне болове због којих је претрпео нематеријалну штету. Пре подношења тужбе у овој правној ствари тужилац се 12.04.2019.године, обратио Министарству правде РС са захтевом за обештећење ван спора, али споразум није постигнут.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд применом члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, ... 35/19) закључио да тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете, коју је претрпео због тога што је неосновано лишен слободе и боравио у притвору и обавезао тужену да ту штету накнади тужиоцу на основу члана 200. Закона о

облигационим односима (ЗОО) којим је прописано и право на накнаду штете због повреде части, угледа и слободе и права личности, чији је узрок неосновано лишење слободе, па је делимично усвојио тужбени захтев налазећи да тужиоцу припада јединствена правична накнада у износу од 500.000,00 динара.

Другостепени суд је оцењујући наводе жалбе парничних странака прихватио наводе првостепеног суда у погледу основа за накнаду штете, али је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужиоца преко износа од 200.000,00 динара, а до износа досуђеног првостепеном пресудом 500.000,00 (односно за износ од још 300.000,00 динара) сматрајући да би досуђивање накнаде штете у овом већем износу било противно циљу коме она служи и поговало тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом из члана 200. став 2. ЗОО.

Врховни касациони суд налази да су делимично основани наводи ревизије тужиоца којима се указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о висини правичне накнаде.

Правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новца као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, с обзиром да реституција по природи ствари није могућа, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. При том, она не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете, и не сме поговати тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом. Оценом свих штетних последица проистеклих из неоснованог лишења слободе тужиоца, као и свих околности конкретног случаја (став 1. овог члана), које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде, и то: године старости тужиоца у моменту притварања (... година, рођен ... године), природу и тежину кривичних дела која су му је стављена на терет, време проведено у притвору (176 дана), последице лишења слободе на његово здравствено стање, породично стање, ранији живот тужиоца, тешке услове боравка у притвору, дужина трајања душевних болова које је због тога трпео. Врховни касациони суд налази да је првобитно првостепени суд проценио да правична накнада нематеријалне штете износи 500.000,00 динара, применом члана 200. Закона о облигационим односима. По оцени Врховног касационог суда основано се у ревизији наводи да је апелациони суд прениско одмерио накнаду за овај вид штете и досуђени износ умањио за 300.000,00 динара. Врховни касациони суд је оценио да је апелациони суд погрешно применио материјално право када је делимично усвојио жалбу тужене.

Правилна је одлука о трошковима првостепеног поступка донета на основу члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији тужиоца у делу којим се побија пресуда апелационог суда у делу којим је одбијена његова жалба и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу, Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије у овом делу на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, па је утврдио да ревизија тужиоца није дозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе. Имајући у виду да вредност побијаног дела (1.260.000,00 динара), не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења предлога, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП је одлучено као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима ревизијског поступка донета је на основу чланова 153. став 1, 154. став 2, 165. став 2. и 163. став 2. ЗПП и тужиоцу који је делимично успео у поступку по ревизији досуђени су трошкови на име састава ревизије од стране адвоката у износу од 12.000,00 динара, одмерено према Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12...99/20) сразмерно успеху тужиоца у поступку по ревизији (300.000,00 динара) и одлучено као у ставу трећем изреке. Тужиоцу не припадају трошкови жалбеног поступка, јер са жалбом није успео ни исходом овог ревизијског поступка (побијао одбијајући део у ком делу је ревизија одбачена).

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић